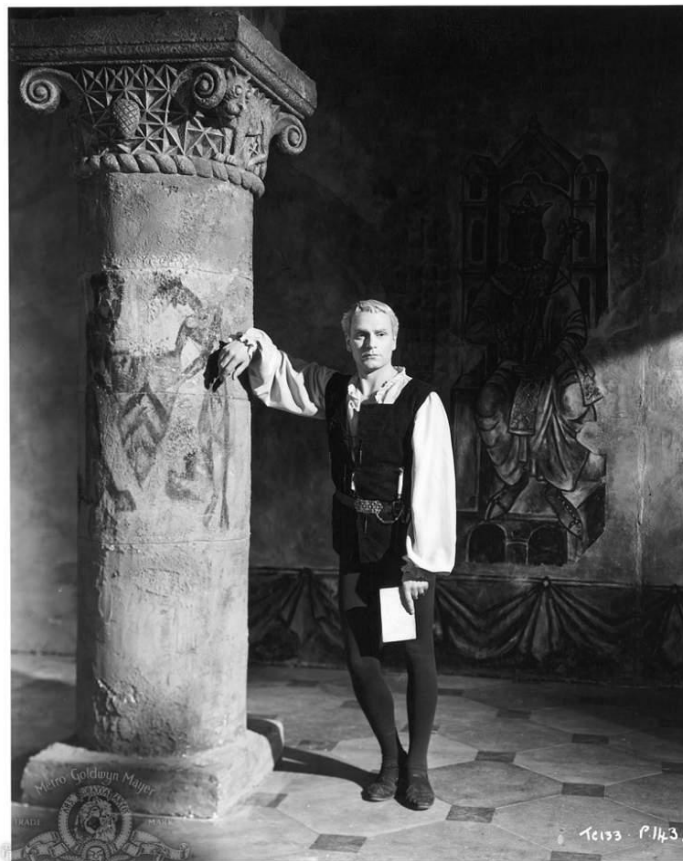

Ольга Орлова

Життя Гамлета у світовому кінематографі

Вічний образ Гамлета приваблює режисерів і акторів можливістю по-різному інтерпретувати складний характер героя. У численних театральних і кінематографічних утіленнях принц данський постає мужнім борцем-месником, розсудливим мислителем, самотнім романтиком, холоднокрівним режисером п'єси помсти... Кожне потрактування образу народжується з тексту трагедії – дій, реплік, монологів Гамлета, які кожне покоління сприймає по-своєму.

Однією із відомих екранізацій трагедії В. Шекспіра є кінофільм «Гамлет» (1948) британського режисера і сценариста **Лоуренса Олів'є**, який виконав і головну роль. Стрічка отримала багато нагород, серед яких – три премії Міжнародного кінофестивалю у Венеції й чотири премії «Оскар».

*Кадр із фільму «Гамлет». Гамлет – Л. Олів'є.
(Велика Британія, режисер Л. Олів'є, 1948)*

Лоуренс Олів'є увиразнив в образі Гамлета ідеї лицарства – честі, мужності й справедливості. Гамлета у виконанні актора можна вважати взірцем

шляхетності, але в характері шекспірівського героя у цьому кінофільмі не виявлені повною мірою доміанти Шекспірового образу: гра в божевілля, роздуми над долею суспільства і глибокий біль за втрачену людяність.

Подивитись монолог Гамлета (Лоуренс Олів'є):

<https://www.youtube.com/watch?v=zCD7KFEuAUw>

Наступною кіноверсією трагедії В. Шекспіра «Гамлет» була двосерійна кінострічка радянського кінорежисера **Григорія Козінцева**. Головну роль у фільмі **1964 р.** виконав відомий актор **Інокентій Смоктуновський**. Його Гамлет – інтелігентний і м'який, він використовує своє божевілля як маску, за якою прихована трагедія розуму. Здається, він не має шансів протистояти кривавому й підлому світові, де цінують лише владу і гроші. Проте нерівна боротьба Гамлета-Смоктуновського зі злом дає надію на зміни в країні-в'язниці.

Сучасному глядачеві у фільмах Л. Олів'є і Г. Козінцева можуть не сподобатися бутафорія декорацій і костюмів, якість чорно-білих зйомок. Але цінність цих фільмів, які стали класикою світового кінематографа, полягає в наближенні Гамлета до тогочасного покоління глядачів, а також у втіленні роздумів про ХХ ст. в образі безсмертного героя шекспірівського тексту.

*Кадр із фільму «Гамлет». Гамлет – І. Смоктуновський, Офелія – А. Вертинська.
(СРСР, режисер Г. Козінцев, 1964)*

Подивитись фільм:

<https://www.youtube.com/watch?v=5XWbGN0zmlw>

Найяскравішим сучасним фільмом вважають «Гамлета», поставленого італійським режисером **Франко Дзеффірееллі у 1990 р.** (Велика Британія), де головну роль виконав актор, режисер, сценарист і продюсер, лауреат двох премій «Оскар» і премії «Золотий глобус» – **Мел Гібсон**. У цьому фільмі все справжнє – пейзажі, замки, костюми. Ми бачимо нащадків вікінгів у палацах, на бенкетах, у запеклих поєдинках. Мел Гібсон – неперевершений у своїх емоціях і пристрасних монологах. Його Гамлет – не такий складний, як його визнані попередники, але ця простота дуже приваблює глядачів. Гамлет у виконанні Мела Гібсона – справжній лицар, воїн, вікінг. Його божевілля – не спосіб самозахисту, а природна реакція на складні обставини. Актор зумів оновити відомі монологи Гамлета за змістом і звучанням. Найвідоміший із них («Бути чи не бути?..») він промовляє у склепі, серед могил. А фінальна сцена – двобій Гамлета та Лаерта – поставлена як справжній турнір зі зміною правил, зброї, обладунків. Саме в ній розкривається вся гама почуттів героя як лицаря, актора-благія й ніжного сина.

*Кадри з фільму «Гамлет». Гамлет – Мел Гібсон, Хелена Бонэм Картер
(США, Велика Британія, Франція, режисер Франко Дзеффіреллі, 1990)*

Подивитись монолог Гамлета (Мел Гібсон):

<https://www.youtube.com/watch?v=SqK4OsvEE48>

Ще один фільм «Гамлет» (Велика Британія, США) вийшов на екрани в **1996 році**. Головну роль у фільмі виконав режисер і актор **Кеннет Брана**. Вже з перших кадрів фільму глядач відчуває, що автори фільму кардинально змінили класичний твір. Історія Гамлета перенесена із Середньовіччя до XIX ст. з розкішними залами й нарядною публікою. Кеннет Брана вигадав чимало

карколомних трюків із люстрами, дзеркалами, за якими нерідко губиться складний психологічний малюнок образу головного героя. Напрочуд важко однозначно охарактеризувати Гамлета у виконанні Кеннета Брана. Який він – сміливий чи нерішучий, м'який чи грубуватий, хитрий чи розгублений? У цьому фільмі, власне, немає Шекспірового Гамлета, але є герої, що розігрують велику трагедію у новому часі. Деякі критики Кеннета Брана називають Лаертом, котрий намагається грати роль Гамлета.

Кадри з фільму «Гамлет». Гамлет – Кеннет Брана. Офелія – Кейт Уїнслет. (Велика Британія, США, режисер Кеннет Брана, 1996)

Подивитись монолог Гамлета (Кеннет Брана):

<https://www.youtube.com/watch?v=SjuZq-8PUw0>

XXI століття відкрило нового Гамлета у виконанні Бенедикта Камбербетча, який запам'ятався глядачам у ролі Шерлока Холмса. Фільм знятий у 2015 р. за виставою лондонського театру «Барбікан». Показ фільму-вистави «Гамлет» (режисер Ліндсі Тернет) тріумфально пройшов багатьма країнами світу. Гамлет у виконанні Бенедикта Камбербетча – людина пристрасна й глибоко мисляча. Принца данського роздирають протиріччя, але він залишається цілісним у почуттях ненависті й любові. Гамлет свідомо обирає шлях помсти-насилля й пожинає його плоди: божевілля, загибель звичного світу і смерть.

У фільмі багато цікавих режисерських рішень. Деякі монологи Гамлета проголошені в супроводі уповільнених рухів інших персонажів, які ніби окреслюють особистий простір героя, його сконцентрованість на внутрішніх проблемах. Значущими є декорації спектаклю, зокрема сцена, засипана чорним снігом, бо саме такого кольору опади обіцяють людству в тому випадку, коли сучасний Гамлет обере війну як шлях помсти за образених батьків.

*Кадри з фільму-вистави «Гамлет». Гамлет – Бенедикт Камбербетч.
(Велика Британія, режисер Ліндсі Тернет, 2015)*

Подивитись трейлер:

<https://www.youtube.com/watch?v=Q-GusjSOsLE>